Kanoon.ir

درخت تو گر بار دانش بگیرد

به زیر آوری چرخ نیلوفری را

شما با دانلود این نمونه سوال، کد تخفیف خرید کتاب از سایت کانون بوک دریافت می کنید

برای دریافت کد جایزه خود، عدد 33 را به سر شماره 90008451 ارسال کنید.

kanoonBook.ir

www.kanoon.ir

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: تمرین تشریحی درس ۱۰

دبیرستان فرزانگان۷

۱ – با توجّه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟»

الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟

ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟

۲ – در بیت «غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران/ صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»:

الف کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟

ب مصراع نخست را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتّب کنید.

۳ – در مصراع: «امروز خورشید در دشت، آیینه‌دار من و تو»:

الف کدام واژه حذف شده است؟

ب نوع حذف آن چیست؟

۴ – نقش دستوری واژه‌های مشخّص‌شده را بنویسید.

الف چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم.

ب دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو

۵ – بیت زیر، چندجزئی است؟ اجزای اصلی آن را مشخّص کنید.

«آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟!»

۶ – در ابیات زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

الف

غرق غباریم و غربت با من بیا سمت باران صد جویبار است اینجا در انتظار من و تو

ب

چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو

۷ – با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

ای منتظر، مرغ غمین در آشیانه! / من گل به دستت می‌دهم، من آب و دانه / می‌کارمت در چشم‌ها گل نقش امید / می‌بارمت در دیده‌ها باران خورشید.

الف در عبارت بالا، چه نوع حذفی صورت گرفته است؟

ب نقش ضمایر متصل را پیدا کنید.

۸ – با توجه به بیتِ

«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»

به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف این بیت چند جمله دارد؟

ب در مصراع دوم، کدام واژه در نقش نهاد به کار رفته است؟

پ کدام واژه نقش مضاف‌الیه دارد؟

ت هسته و وابستهٔ اولین گروه اسمی را بنویسید.

www-kanoon-ir

ث کدام واژه در نقش منادا به‌کار رفته است؟

۹ - در بیت زیر، «شب» نمادچه مفهومی است؟

«آن‌جا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو»

۱۰ - با توجه به هریک از گزینه‌های زیر، پاسخ درست را برگزینید.

الف بیت «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد/ غیر از شب آیا چه می‌دید، چشمان تار من و تو؟»، آرایهٔ «جناس» دارد یا «تضاد»؟

۱۱ - در بیت زیر جناس ناهمسان (ناقص) را نشان دهید.

دیروز در غربت باغ، من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت، آیینه‌دارِ من و تو

۱۲ - شعر زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید.

ای منتظر، مرغ غمین در آشیانه! / من گل به دستت می‌دهم من آب و دانه

می‌کارمت در چشم‌ها گل نقش امید / می‌بارمت بر دیده‌ها باران خورشید

۱۳ - آرایه‌های ادبی خواسته‌شده را در بیت زیر بیابید.

دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت، آیینه‌دار من و تو

الف مجاز:

ب استعاره:

پ کنایه:

ت جناس:

ث مراعات‌نظیر:

۱۴ - در کدام بیت، مفهوم «آزادی» که از مفاهیم ادبیات انقلاب است، دیده می‌شود؟

الف) دیروز اگر سوخت، ای دوست غم برگ و بار من و تو امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو

ب) آنجا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟!

۱۵ - کدام بیت با مصراع: «در باغ می‌ماند ای دوست گل یادگار من و تو» ارتباط معنایی دارد؟ توضیح دهید.

الف) آنچه می‌ماند به‌جا از رفتگان جز نام نیست نام نیکی کسب کن صائب در ایام حیات

ب) کسی زین میان گوی دولت ربود که در بند آسایش خلق بود

۱۶ - چه مضمون مشترکی در موارد زیر دیده می‌شود؟

- ای منتظر، مرغ غمین در آشیانه / من گل به دستت می‌دهم، من آب و دانه ... / می‌کارمت در چشم‌ها گل نقش امّید / می‌بارمت بر دیده‌ها بارانِ خورشید
- دیروز در غربت باغ، من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت، آینه‌دارِ من و تو

۱۷ - مفهوم مشترک سروده‌های زیر چیست؟

- ز خورشید و از آب و از باد و خاک نگردد تَبه نام و گفتار پاک
- با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو

۱۸ - در بیت زیر، مفهوم نمادین «رود» و «دریا» را بنویسید.

«چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو»

۱۹ - در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟

«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»

۲۰ - مقصود نهایی شاعر از مصراع دوم بیت زیر چیست؟

«چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم من می‌روم سوی دریا جای قرار من و تو»

۲۱ - با توجّه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو — امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو

غرق غباریم و غربت، با من بیا سمتِ باران — صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو

الف منظور شاعر از «دیروز» و «امروز» چیست؟

ب «غرق غباریم» چه مفهومی را می‌رساند؟

پ «باران» اشاره به چه چیزی دارد؟

۲۲ – نام آفرینندگان هریک از آثار زیر را بنویسید.

الف دری به خانهٔ خورشید

www-kanoon-ir

پاسخنامه تشریحی

۱ - الف) عطف ب) چشمان

۲ -

الف معطوف

ب غرق غبار و غربتیم با من سمت باران بیا

۳ -

الف فعل «است».

ب حذف به قرینهٔ معنوی

۴ -

الف مسند / من امیدوار هستم.

ب مفعول / غم، برگ و بار من و تو را سوخت. (سوزاند)

۵ - جمله، ۳ جزئی با مفعول است.

چشم‌ها چه را می‌دید؟

نهاد مفعول فعل

توضیح ← «دیدن» از افعال گذرا به مفعول است.

آنجا / در آن برزخ سرد/ در کوچه‌های غم و درد/ غیر از شب ← همگی متمّم قیدی هستند و جزء اصلی جمله به حساب نمی‌آیند.

۶ -

الف ← غرق ← مسند / غربت ← معطوف به مسند / صد جویبار ← نهاد

ب ← بی‌تاب ← مسند/ دریا ← متمّم

۷ -

الف حذف به قرینه لفظی ← من گل به دستت می‌دهم من آب و دانه (به دستت می‌دهم)

ب ۳ مورد ضمیر متصل وجود دارد:

در جملهٔ سوم ← من گل به دستت می‌دهم ← به دستِ تو← مضاف‌الیه است.

در جملهٔ پنجم ← می‌کارمت در چشم‌ها گل نقش امید ← در چشم‌های تو← مضاف‌الیه (جهش ضمیر هم دارد)

در جملهٔ پایانی ← می‌بارمت در دیده‌ها باران خورشید ← در دیدهٔ تو ← مضاف‌الیه (جهش ضمیر هم دارد)

۸ -

الف چهار جمله (برخیز ـ سپردیم ـ می‌ماند ـ دوست «منادا»)

ب گل

پ من: مضافٌ‌الیهِ یادگار (تو: معطوف به مضافٌ‌الیه)

ت این: وابستهٔ پیشین، صفت اشاره ـ نسیم: هسته ـ سحرخیز: وابستهٔ پسین، صفت بیانی

ث دوست

۹ - ظلم و ستم

۱۰ -

الف جناس

۱۱ - «باغ» و «داغ»: جناس ناهمسان (ناقص)

www-kanoon-ir

۱) گل ← نقش امید/۲) باران ← خورشید

۳) تناسب ← مرغ و آشیانه / آب و دانه / گل و کاشتن/ مرغ و دانه / باران و باریدن

۴) کنایه ← کاشتن امید در چشم← امیدوار کردن / باریدن خورشید به چشم ← روشنی چشم و خوشحالی

۵) استعاره ← مرغ غمین در آشیانه ← استعاره از ایرانیان اندوهگین و رنج‌دیده از حکومت

۶) گل ← نماد شادی و سلامتی / آب و دانه← نماد زندگی

۱۳ -

الف دیروز مجاز از دورهٔ شاهنشاهی / داغ مجاز از غم / امروز مجاز از دورهٔ انقلاب

ب آیینه‌دار بودن خورشید: استعاره / باغ و دشت استعاره از کشور / خورشید استعاره از امام خمینی (ره)

پ آیینه‌دار بودن کنایه از پیشرو و رهبر بودن

ت چمن، من: جناس همسان / باغ، داغ: جناس ناهمسان

ث باغ، چمن، دشت، خورشید: مراعات‌نظیر / دیروز، امروز: مراعات‌نظیر

۱۴ - گزینهٔ بیت (الف) صحیح است.

بیت (الف): شاعر در مصراع اول، غم و ناامیدی روزگار خفقان سخن می‌گوید، ولی در مصراع دوم به فضای معنوی انقلاب امیدوار است و بوی آزادی از آن می‌گیرد.

اما در گزینهٔ بیت (ب) ← شاعر از فراگیری ظلم و خفقان در جامعه می‌نالد.

۱۵ - گزینه بیت (الف) صحیح است.

شرح : بیت سؤال به نیکی کردن در دنیا توصیه می‌کند که باعث نیک‌نامی انسان می‌شود.

در گزینهٔ بیت (الف)، همچنین مفهومی دیده می‌شود که شاعر می‌گوید: «چیزی که در دنیا می‌ماند نام نیک است، پس در کسب آن بکوش.»

۱۶ - ترک اندوه و امیدبخشی

۱۷ - جاودانگی نیکی، پاکی و زیبایی

۱۸ - رود: جریان‌های انقلابی / دریا: وحدت و یکپارچگی

۱۹ - نسیم سحرخیز: انقلاب و قیام مردم باغ: وطن، کشور

۲۰ - با اتحاد و یکپارچگی می‌توان به پیروزی و آرامش رسید.

۲۱ -

الف «دیروز»: دوران پیش از انقلاب؛ «امروز»: دوران پس از انقلاب

ب پر از اندوه هستیم.

پ فضای پاکی‌بخش انقلاب

۲۲ -

الف سلمان هراتی